

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.
AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.
АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

DOI: 10.59610/bbu3.2023.3.8

*Həsənzadə Əkrəm Niyazi oğlu,
dissertant,
Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi,
E-mail: akram.hasanzada@atm.gov.az
© Həsənzadə Ə.N., 2023*

UOT - 631;338.1

AZƏRBAYCANDA KƏND TƏSƏRRÜFATININ İNNOVATİV İNKİŞAFININ İQTİSADI ƏHƏMİYYƏTİ

X Ü L A S Ə

Tədqiqatın məqsədi - kənd təsərrüfatında innovativ fəaliyyət yeni kənd təsərrüfatı məhsullarının yaradılması və ya təkmilləşdirilməsi, elmi-tədqiqat işlərindən və ya istehsal təcrübəsindən istifadə əsasında texnologiyaların, idarəetmə sistemlərinin inkişafı üçün ardıcıl tədbirlər artırılmasının təmin edilməsidir. Azərbaycanın kənd təsərrüfatında innovativ fəaliyyətin öz xüsusiyyətlərinə görə fərqlənməsi yeni tədqiqat işlərinin aparılmasını şərtləndirir.

Tədqiqatın metodologiyası - tədqiqat işində təhlil, müqayisə, müşahidə və statistik təhlil kimi iqtisadi üsullardan istifadə edilmişdir.

Tədqiqatın tətbiqi əhəmiyyəti - məqalədə aparılan təhlillər nəticəsində verilən təklif və tövsiyələr təsərrüfatların öz istehsalını innovasiya texnologiyaları əsasında inkişafını təmin etməkdə və planlaşdırmaqda, kənd təsərrüfatında innovasiya layihələrinin hazırlanmasında istifadə oluna bilər.

Tədqiqatın nəticələri - məqalədə göstərilən proseslər kənd təsərrüfatının rəqabət qabiliyyətinin və investisiya cəlbediciliyinin artmasına kömək edə bilər. Bu sahədə tədqiqatların aktuallığının səbəbi budur.

Tədqiqatın orijinallığı və elmi yeniliyi - kənd təsərrüfatında innovativ texnologiyaların tətbiqi milli iqtisadiyyatın strateji əhəmiyyətli sahələrindən biri olması və dövlətin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilmə səviyyəsi onun inkişaf tempindən asılı olduğuna görə bu sənayenin inkişafının yeganə səmərəli inkişafının təmin edilməsidir. Tədqiqat zamanı aqrar sahənin innovativ inkişafına mane olan amillər və innovasiya prosesinin əsas xüsusiyyətləri və elementləri müəyyən edilmişdir.

Açar sözlər: aqrar sahə, innovativ, inkişaf, intensiv bağlar, səmərəlilik, kiçik kəndli təsərrüfatı

GİRİŞ

Kənd təsərrüfatı Azərbaycanda qeyri-neft iqtisadiyyatının əsas sahəsidir. Kənd təsərrüfatının ölkənin ümumi daxili məhsulunda xüsusi çəkisi 5-6% təşkil edir. Məşğul əhalinin 37%-ə qədərini iş yerləri kənd təsərrüfatı ilə bağlıdır. Beləliklə, kənd təsərrüfatı sahəsinin in-

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.

AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.

АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

kişafi yoxsulluğun azaldılması, kənd yerlərinin inkişafı, ərzaq təhlükəsizliyinin yaxşılaşdırılması, gender bərabərliyinə doğru irəliləyiş və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üçün çox vacibdir.

Kənd təsərrüfatı və qida sənayesi əhalinin gündəlik tələbatını təmin edən bir sahə olduğundan milli və beynəlxalq bazarlarda daimi rəqabət təzyiqi altındadır. Azərbaycanda aqrar sahənin davamlı inkişafının təmin edilməsi məqsədi ilə aparılan daimi struktur dəyişikliyi uyğunlaşma təzyiqinin intensivliyini aydın şəkildə vurğulayır. Lakin buna baxmayaraq, cəmiyyət tərəfindən kənd təsərrüfatının ətraf mühit və iqlim siyasətinin məqsədlərinə daha çox töhfə veriləcəyini, qida sektorunun isə sağlamlığı təşviq edən və regional istehsal olunan qidaları gözlənilir. Gələcəkdə bu sahələrin məşğulluğunu və əlavə dəyər potensialını qorumaq və onların daha da gücləndirilməsi texniki tərəqqini sürətləndirməyi şərtləndirir.

Aqrar sahənin innovativ inkişafının mövcud vəziyyəti

Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalında mövcud çətinliklər, istehsal olunan məhsulların istehlakçıya çatdırılmasında dəyər zəncirləri boyunca müxtəlif fəaliyyətlərdə aradan qaldırılmalı olan çətinliklər məhsul satışından əldə edilən gəlirlərin az bir hissəsinin əsas məhsul istehsalçısına çatmasına səbəb olur. Mövcud çətinliklərin aradan qaldırılması üçün sahənin inkişaf səyləri və kiçik fermerlərə dəstəyin bir çox sahələrdə həyata keçirilməsi tələb olunur. Aparılan aqrar islahatlar və eləcə də torpaq islahatları nəticəsində torpaqların parçalanması və səmərəsiz əkinçilik üsulları səbəbindən kənd təsərrüfatı məhsuldarlığının kəskin aşağı düşdüyü məlumdur. Məhsuldarlığın yüksəlməsinə olan digər maneələr isə qeyri-kafi əlavə dəyər və səmərəsiz emal, zəif marketinq infrastrukturunu və qeyri-adekvat məhsul yığımından sonra baş verən proseslərin səmərəsiz idarə olunmasıdır. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları çox vaxt keyfiyyət tələblərinə cavab verməkdə çətinlik çəkir və buna görə də daxili və ixrac bazarlarında sərfəli satış imkanlarından istifadə edə bilmirlər. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”ndə müəyyən edilmiş strateji hədəf 2-də qeyd edilən tədbirlər arasında “İntensiv üsulla salınan meyvə bağlarının (xüsusilə nar, xurma, gilə, alma, habelə fındıq və digər qərzəkli meyvələr) və üzüm plantasiyalarının genişləndirilməsinin təşviqi”ni öz əksini tapmışdır (1. Səh 66).

Son illərdə ənənəvi meyvə bağlarında məhsuldarlıq səviyyəsinin aşağı düşməsi ümumi məhsuldarlığa da təsir etmişdir. Belə ki, 2021-ci il ərzində meyvə məhsulları üzrə məhsuldarlıq göstəricisi 2007-ci ilə nəzərən 0.6% azalaraq 71.5 sent/ha olmuşdur.

Ümumi meyvə məhsulları üzrə məhsuldarlıq göstəricilərinin azalması bağların strukturunun dəyişməsi ilə bağlıdır. Bağların strukturunda məhsuldarlıq göstəriciləri 1-2 ton olan qərzəkli meyvələrin, xüsusilə fındıq və zeytun bağlarının artmasına baxmayaraq onların bar verən yaşda olmadığı səbəbindən orta məhsuldarlıq göstəricisində ciddi artım müşahidə olunmur.

Son illərdə meyvə və giləmeyvə bağlarının sahəsinin artımı ilə yanaşı, əkin strukturunda intensiv və superintensiv üsulla salınan bağların payı da artmışdır. Belə ki, 2021-ci ildə intensiv və superintensiv meyvə və giləmeyvə bağlarının sahəsi əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 10.9% artaraq, cəmi meyvə və giləmeyvə bağlarının 15.1%-ni təşkil etmişdir.

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.
AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.
АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

Çoxillik əkmələrin sahəsində isə intensiv və superintensiv əkinlərin payı 2019-cu ildə 13%, 2020-ci ildə 14%, 2021-ci ildə isə 15% olmuşdur (Cədvəl 1).

Cədvəl 1.

2019-2021-ci illər ərzində çoxillik bitkilərin əkin strukturu, %-lə

	2019		2020		2021	
	Ənənəvi	İntensiv və superintensiv	Ənənəvi	İntensiv və superintensiv	Ənənəvi	İntensiv və superintensiv
Meyvələr	86.9	13.1	85.9	14.1	84.7	15.3
Xurma	98.4	1.6	98.3	1.7	97.7	2.3
Nar	84.2	15.8	84.3	15.7	84.5	15.5
Feyxoə	65.9	34.1	66.0	34.0	66.0	34.0
Limon	58.4	41.6	59.2	40.8	53.6	46.4
Portağal	75.7	24.3	77.4	22.6	78.6	21.4
Naringi	80.8	19.2	81.5	18.5	80.3	19.7
Alma	58.5	41.5	58.0	42.0	57.8	42.2
Armud	91.4	8.6	90.0	10.0	88.6	11.4
Heyvə	92.9	7.1	92.2	7.8	91.6	8.4
Ərik	92.1	7.9	91.2	8.8	91.6	8.4
albalı	96.2	3.8	96.3	3.7	96.8	3.2
şaftalı	91.0	9.0	83.8	16.2	81.7	18.3
gavalı	89.0	11.0	87.7	12.3	87.9	12.1
alça	94.5	5.5	93.7	6.3	93.8	6.2
gilas	88.9	11.1	85.9	14.1	83.4	16.6
badam	80.5	19.5	73.4	26.6	51.7	48.3
şabalıd	95.1	4.9	94.2	5.8	93.3	6.7
findıq	95.7	4.3	94.8	5.2	93.9	6.1
püstə	15.4	84.6	15.5	84.5	11.0	89.0
qoz	76.0	24.0	75.5	24.5	73.0	27.0
zeytun	97.9	2.1	89.5	10.5	83.0	17.0
sair meyvələr	95.6	4.4	95.6	4.4	95.5	4.5
Giləmeyvələr	98.3	1.7	97.5	2.5	96.0	4.0
Tut (çəkil)	92.6	7.4	91.5	8.5	93.4	6.6
Yaşıl çay yarpağı	14.6	85.4	16.3	83.7	17.9	82.1
Üzüm	92.3	7.7	92.6	7.4	92.0	8.0
süfrə üzümü	93.4	6.6	93.7	6.3	93.0	7.0
şərab üzümü	90.2	9.8	90.5	9.5	90.0	10.0

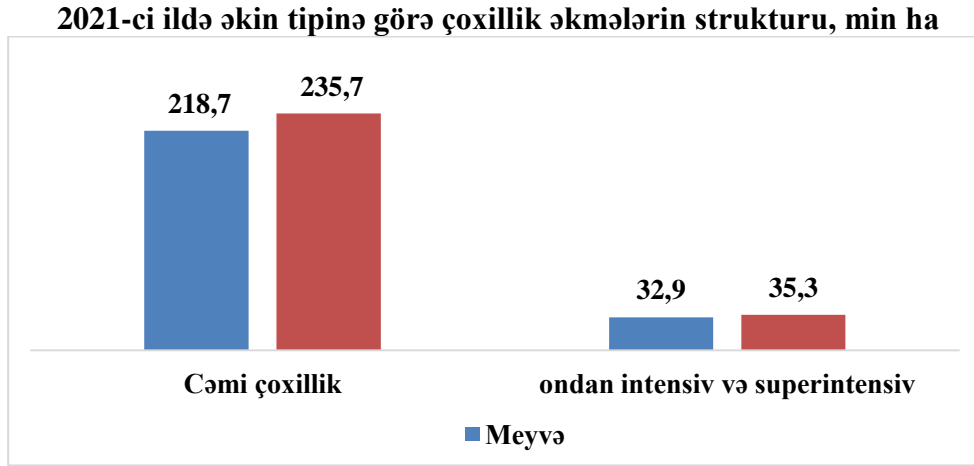
Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

2021-ci ildə intensiv və superintensiv əkinlərin çoxillik əkinlərdə payının daha yüksək olduğu əsas məhsullar alma (42.2%), badam (48.3%), püstə (89.0%), limon (46.4%) və çay (82.1%) olmuşdur.

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.
AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.
АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

2019-cu il ərzində yeni salınmış intensiv və superintensiv meyvə bağlarının sahəsi 1611.7 hektar olduğu halda, 2020-ci ilin müvafiq dövründə bu göstərici 2154.7 hektar, 2021-ci ilin müvafiq dövründə isə 2863.7 hektar təşkil etmişdir.

Qrafik 1.

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

Əsas kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkin sahəsi, məhsuldarlıq və istehsal həcmi üzrə yeni subsidiya mexanizminin tətbiq edildiyi 2019-2021-ci illərin orta göstəricisinin 2015-2018-ci illərdə müvafiq göstəricilərlə müqayisəsi şəkil 1-də verilmişdir.

Bitkilər	A. Məhsuldarlıq, ton/ha	B. Əkin sahəsi, ha	C. İstehsal, ton
Buğda	5%	2%	7%
Qarğıdalı	4%	39%	29%
Çəltik	20%	5%	18%
Pambıq	77%	18%	117%
Tütün	10%	21%	39%
Şəkər çuğunduru	7%	-33%	-27%
Günəbaxan	12%	13%	26%
Kartof	22%	-6%	15%
Tərəvəz	16%	-6%	9%
Bostan	21%	-17%	1%
Yonca	16%	8%	18%
Meyvə	4%	21%	26%
Çay	28%	-2%	25%
Üzüm	19%	0%	19%
Cəmi	14%	6%	15%

Şəkil 1. 2019-2021-ci illər ərzində məhsuldarlıq, istehsal və əkin sahəsi göstəricilərinin 2015-2018-ci ilin orta göstəriciləri ilə müqayisəsi
Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatları əsasında hesablanıb

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.

AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.

АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına və mikro, kiçik və orta sahibkarlıq təsərrüfatlarına (KOS) müxtəlif dəstək formalarının xüsusən də təşkilati yardım göstərmək, texnoloji innovasiyalar, verməklə onların bazarda fəaliyyətini gücləndirmək və satış kanallarını şaxələndirməyə şərait yaradıla bilər. Bu məqsədlə aşağıdakı prioritet sahəyə diqqət yetirilməsi məqsəduyğun hesab edilir:

- kiçik sahibkarlar üçün bazara çıxışın asanlaşdırılması;
- onların aldığı institusional dəstəyin təkmilləşdirilməsi;
- məhsuldarlıq və davamlılıq sahəsində innovasiyaların təşviqi.

Qeyd edək ki, innovasiya prosesinə dəstək məhsuldarlığın və gəlirin davamlı artımı üçün yaxşı perspektivlər təklif edən innovasiyaları seçmək və təşviq etmək üçün innovasiya çərçivəsinin yaradılması və bilik mərkəzlərinin və ideya müsabiqələrinin (çağırış fondlarının) yaradılması vasitəsilə bütün dəyər zənciri boyunca təmin edilə bilər. Bu cür yeniliklərə misal olaraq bazara çıxışı yaxşılaşdırmaq və üzvi əkinçiliyin təşviqi üçün sertifikatlaşdırma proseslərini göstərmək olar.

Resurs təchizatı, marketinq, konsaltinq və maliyyə xidmətləri ilə bağlı məlumatlara çıxışı yaxşılaşdıran rəqəmsal həllərin araşdırılması kənd təsərrüfatının innovasiya texnologiyaları əsasında inkişafını sürətləndirə bilər.

Son illərdə kənd təsərrüfatı məhsullarına tələbatın daha da artması aqrar sahənin inkişafı üçün innovasiyanın vacibliyinin getdikcə daha çox vurğulanmasına səbəb olur. Son sübutlar göstərir ki, kənd təsərrüfatında texniki, institusional və sistemli innovasiyalarda böyük irəliləyişlər var. Bu, son on ildə istehsalçı təsərrüfatların sosial, iqtisadi və texnoloji tərəqqisinə töhfə verdi. Davamlı kənd təsərrüfatı artımı və təkmilləşdirilmiş ərzaq təminatı üçün böyük potensial tədqiqat institutları tərəfindən idarə olunan yuxarıdan aşağıya innovasiyalar və fermerlər tərəfindən idarə olunan aşağıdan yuxarı innovasiyalar arasında sinerjidir.

İqtisadçı alim T.C Abbasova öz tədqiqatlarında qeyd edir ki, müasir şəraitdə aqrar sahənin inkişafında başlıca amil innovativ fəaliyyətdir. Aqrar sahədə aqrar sənaye müəssisələrinin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi, yenilikçi müəssisələrin yaradılması, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıları arasında innovativ inkişafın sürətləndirilməsi üçün insan kapitalına investisiya, bioloji resurslara investisiya və yeni texnologiyaya investisiya amillərinin nəzərə alınmasını məqsəduyğun hesab edir (2).

Aqrar sahənin səmərəsiz strukturu, təbii ki, yalnız problemləri artırır və kənd təsərrüfatında innovasiyaların tətbiqinə mane olur. Aqrar sahədə dövlət innovasiya siyasəti lazımınca həyata keçirilmir, innovasiyaların praktiki tətbiqi məsələləri əmtəə istehsalçıları tərəfindən təkbaşına həll olunmağa məcbur edilir ki, bu da sahənin innovativ inkişafını ləngidir.

Y E K U N

Bu gün kənd təsərrüfatında çoxsaylı istehsalçılar var, məsələn, rəqəmsal inqilab bir çox fermerlərə kənd təsərrüfatı və ərzaqla bağlı bütün dəyər zənciri haqqında, qiymətlər və ya tələb və təklif, yəni bazar vəziyyəti haqqında məlumat əldə etməyə imkan verib. Artan rəqəmsal

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.
AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.
АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

inteqrasiya, fermerlərə və dəyər zəncirinin digər iştirakçılarına sabit iştiraka sərmayə qoymağa imkan verən zəruri kapitalla çıxışı asanlaşdırıb. İqlim dəyişikliyinə uyğunlaşmaq və onu yumşaltmaq ehtiyacı da əsas yenilik amili hesab olunur.

İnnovasiyanın qarşısında duran əsas maneə xırda və kiçik təsərrüfatların adekvat təhsil, təlim və texnologiyaya çıxışının məhdud olmasıdır. Fermerlərin çox vaxt, ilk növbədə, öz ərzaqlarını təmin etməyə imkan verəcək təşəbbüslərə çıxışı olmur. İqlim dəyişikliyinə təsirləri - məsələn, hava dəyişkənliyi və ekstremal hava hadisələri – kiçik ölçülü təsərrüfatlara dağıdıcı təsir göstərir. Nəticədə innovasiyalardan əldə edilən gəlirlər, demək olar ki, tamamilə itirilir. Kiçik ölçülü təsərrüfatların iqlim dəyişikliyinə təsirlərini yumşaltmaq və ya hətta onlardan qorunmaq üçün nə resursları, nə də qabiliyyəti var. Digər maneə kiçik ölçülü təsərrüfatların müvafiq kənd təsərrüfatı kreditlərinə və bazara çıxışının olmamasıdır. Bu səbəbdən, texniki yeniliklərdən əldə edilən qazanclar əlavə dəyişikliklərlə müşayiət olunmalıdır ki, kiçik təsərrüfat sahibləri həqiqətən öz təsərrüfatlarında fayda əldə edə bilsinlər.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”, 177 s.
2. T.C.Abbasova, Azərbaycanda innovativ aqrar sahənin inkişafı və onun prioritet istiqamətləri, https://www.researchgate.net/publication/367089948_Azərbaycanda_innovativ_aqrar_sahnin_inkisafi_və_onun_prioritet_istiqamətləri
3. Müstəqillik illərində Azərbaycanda innovasiyaların inkişafı - məqalə toplusu”, AMEA Elmi İnnovasiyalar Mərkəzi. Bakı, 2021.
4. Qasimov F., Hüseynova A. “Milli innovasiya sistemi və onun informasiya təminatı”, Samara: “Ac Qapd” nəşriyyatı MSC, 2013, 361 s.
5. Karaata, Selçuk, (2016), Yenilik-Yeniləşim-İnovasyon Dünyasında Bir Yolculuk ,EGİAD.
6. Keskin, S. (2018). İnovasyon Nasıl Yapılır. İstanbul: Mavi.
7. И.Валдайцев С.В. Управление инновационным бизнесом: Учебное пособие для вузов. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2016.
8. Innovation & technology transfer”. Special edition. (2019). Published by the EC. (“İnnovasiya və Texnologiyaların ötürülməsi., Xüsusi buraxılış. (2019). Avropa Komissiyasının nəşri).
9. Cantwell J. (2017). “The globalization of technology: what remains of the product cycle model?” “Technology, globalization and economic performance”, Cambridge University Press. (Kantvell J. (2017).

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.

AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.

АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

Akram Niyazi Hasanzade,

Ph.D. Student,

Agrarian Research Center,

E-mail: akram.hasanzada@atm.gov.az

© A.N. Hasanzade, 2023

ECONOMIC IMPORTANCE OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN AZERBAIJAN

ABSTRACT

The purpose of the research - innovative activity in agriculture is the creation or improvement of new agricultural products, and the provision of consistent measures for the development of technologies and management systems based on the use of scientific research works or production experience. Differentiation of innovative activity in Azerbaijani agriculture by its characteristics requires conducting new research works.

The methodology of the research - economic methods such as analysis, comparison, observation, and statistical analysis were used in the research work.

The practical importance of the research - the proposals and recommendations given as a result of the analyses carried out in the article can be used to ensure and plan the development of farms' own production based on innovative technologies, and to prepare innovation projects in agriculture.

The results of the research - the processes described in the article can help increase the competitiveness of agriculture and investment attractiveness. This is the reason for the relevance of research in this field.

The originality and scientific novelty of the research - ensuring the efficiency of industrial development is one of the strategically important areas of the national economy, and the insurance level of the food security of the state depends on the pace of development of the application of innovative technologies in agriculture. In the course of the research, the factors hindering the innovative development of the agricultural sector and the main features and elements of the innovation process were determined.

Keywords: agrarian field, innovative, development, intensive gardens, efficiency, small peasant household.

AUDİT 2023, 3 (41), səh. 77-84.
AUDIT 2023, 3 (41), pp. 77-84.
АУДИТ 2023, 3 (41), стр. 77-84.

*Гасанзаде Акрам Ниязи оглы,
диссертант,
Центр Аграрных Исследований,
E-mail: akram.hasanzada@atm.gov.az
© Гасанзаде А. Н., 2023*

ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

Р Е З Ю М Е

Цель исследования - инновационная деятельность в сельском хозяйстве – это создание или усовершенствование новой сельскохозяйственной продукции, обеспечение последовательного наращивания мероприятий по развитию технологий, систем управления на основе использования научно-исследовательских работ или производственного опыта. Дифференциация инновационной деятельности в сельском хозяйстве Азербайджана по своим характеристикам требует проведения новых исследовательских работ.

Методология исследования - в исследовательской работе использовались такие экономические методы, как анализ, сравнительное наблюдение и статистический анализ.

Практическая значимость исследования - предложения и рекомендации, данные в результате проведенного в статье анализа, могут быть использованы для обеспечения развития собственного производства фермерских хозяйств на основе инновационных технологий, планирования и подготовки инновационных проектов в сельском хозяйстве.

Результаты исследования - процессы, описанные в статье, могут способствовать повышению конкурентоспособности и инвестиционной привлекательности сельского хозяйства. Это причина актуальности исследований в этой области.

Оригинальность и научная новизна исследования - поскольку применение инновационных технологий в сельском хозяйстве является одним из стратегически важных направлений народного хозяйства и от темпов его развития зависит уровень обеспечения продовольственной безопасности государства, это единственно эффективный способ обеспечения развития данной отрасли. В ходе исследования были выявлены факторы, препятствующие инновационному развитию аграрной сферы, а также основные особенности и элементы инновационного процесса в данной сфере.

Ключевые слова: аграрный сектор, инновационный, развитие, интенсивные сады, эффективность, частные сельские угодья.

*Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur:
03.07.2023
Təkrar işləməyə göndərilmişdir:
14.07.2023
Çapa qəbul olunmuşdur: 20.07.2023*

*The date of the admission of the article to
the editorial office: 03.07.2023
Send for reprocessing: 14.07.2023
Accepted for publication: 20.07.2023*

*Дата поступления статьи в
редакцию: 03.07.2023
Отправлено на повторную
обработку: 14.07.2023
Принято к печати: 20.07.2023*